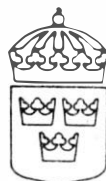

Motion till riksdagen

1988/89:L501

av Sven-Olof Petersson (c)

Friköpsrätt vid historiskt arrende

Mot.
1988/89
L501-505

Utredningsbetänkandet, Friköp vid historiskt arrende (SOU 1986:52), visar att delar av landets jordbruksbefolkning lyder under s.k. historiskt betingade arrenden. Detta företrädesvis i södra Sverige. De aktuella jordbrukarna har aldrig givits rätt eller möjlighet till självägande p.g.a. omständigheter vilka har sin grund i beslut och bestämmelser vilka fattades i för länge sedan svunna epoker.

De värden som nu finns i de aktuella arrendegårdarna har i hög grad skapats genom arrendatorernas eget arbete och den personliga kopplingen till gården är mycket stark genom boendet och jordbruksdriftens långsiktiga karaktär. Det är således de enskilda arrendatorernas omsorg och förhoppningar inför framtiden och för kommande generationers väl som ligger till grund för gårdarnas förbättringar och som verksamt bidragit till de nu aktuella värdena. Nutida jordbruksdrift kräver teknik och väver samman mark och byggnader med inventarier och utrustning på ett sätt som kan vålla tvister och rättsosäkerhet om ansvars- och ägandeförhållanden vid arrende.

Friköpsrätten borde därför vara helt naturlig, i synnerhet som vanligt enskilt ägande ej berörs. Ingen fråntages någonting som vederbörande någonsin nyttjat eller är beroende av för sin utkomst. Historiskt betingat ägande av arrendegårdar måste ses som ett rent kapitalobjekt som blir ersatt med annat kapital vid friköp.

Det skall noteras att det i Danmark redan före sekelskiftet genomfördes ett så gott som totalt avskaffande av arrendejordsägandet. Detta har inte visat sig innebära annat än fördelar. Det finns som vi ser det både jordbrukspolitiska, regionalpolitiska och medborgarrättsliga skäl för att friköp av ifrågavarande arrendegårdar skall få komma till stånd. Sedan riksdagen år 1983 gjort avgränsning i frågan till att omfatta historiskt arrende och uttalat sin förståelse för arrendatorernas insatser och strävan för en friköpsrätt, bör en lösning av frågan inte ånyo skjutas på framtiden.

Sedan utredningen lades fram har ytterligare motiv framkommit som talar för friköpsrätten till historiska arrenden.

- Europarådets uppprop – Landsbygd 90 och kampanjen – Hela Sverige skall leva.
- Den allt mera kritiska inställningen till passivt ägande och till långvarigt dödsboinnehav.
- Allt flera tvister mellan arrendatorer och jordägare har fått avgöras i arrendenämnden och fastighetsdomstolar.

Utan äganderätt kan inte landsbygdsbefolkningen värna sitt kulturarv eller

utveckla sina jordbruk och bygder. Avfolkning och tomma bygder har ibland blivit följderna av historiskt betingade ägarkategoriernas grepp över bygder och befolkning på många håll i vårt land.

Mot. 1988/89
L501

Att hela Sverige skall leva har idag blivit ett vedertaget begrepp och en friköpsrätt för historiskt betingade arrenden synes väl överensstämma med denna anda. Lagstiftningen måste således vara sådan att den står i överensstämmelse med de förhållanden som råder i den tid vi nu lever. Den i betänkandet framlagda lagtexten bör vara vägledande.

Hemställan

Med hänvisning till vad som anförts i motionen hemställs
att riksdagen hos regeringen begär att lagförslag som ger rätt till
friköp för jordbruksarrendatorer vid historiskt arrende framläggs.

Stockholm den 17 januari 1989

Sven-Olof Petersson (c)